

TARTU ÜLIKOOLI PÄRNU KOLLEDŽ
Turismi- ja hotelliettevõtluse õppekava

Igor Glubinski

**PERETURISTIDE VABAAJAREISIDE
MOTIIVID SOOME REISIMISEL VIKING
LINE'I NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: Inna Bentsalo, MA

Pärnu 2026

Soovitan suunata kaitsmisele

(allkirjastatud digitaalselt)

Inna Bentsalo

Kaitsmisele lubatud

TÜ Pärnu kolledži programmijuht

(allkirjastatud digitaalselt)

Inna Bentsalo

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Glubinski

SISUKORD

Sissejuhatus	4
1. Pereturismi sihtrühma valikuid mõjutavate tegurite ja reisimotivatsiooni teoreetilised käsitlused.....	6
1.1. Pereturismi areng ja suundumused.....	6
1.2. Pereturistide reisimotivatsiooni mõjutavad tegurid.....	9
2. Uuring pereturistide vabaajareiside motiivide kohta Viking Line'is	14
2.1. Ülevaade Viking Line'i organisatsioonist.....	14
2.2. Uuringu kirjeldus, meetod ja korraldus.....	15
2.3. Uuringu tulemused	18
2.4. Järeldused ja ettepanekud.....	22
Kokkuvõte	28
Viidatud allikad.....	31
Lisad.....	32
Lisa 1. Intervjuu küsimused	35
Lisa 2. Kodeeritud märksõnad intervjuudest	36
Lisa 3. Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks.....	37
Summary	38

SISSEJUHATUS

Rahvusvaheline turism on pärast COVID-19 pandeemiat näidanud taastumist ning jõudnud 2024. aastaks lähedale pandeemiaeelsele tasemele, mis kinnitab turismisektori kasvavat nõudlust üle maailma (UNWTO, 2024). Üheks kasvavaks turismisegmendiks on pereturism, mis moodustab 30% maailma vabaajaturismi turust ja selle kasvutempo ületab prognooside kohaselt mitmete teiste turismisegmentide omad (Schänzel *et al.*, 2012, viidatud Schänzel *et al.*, 2015, lk 141 vahendusel).

Pereturism hõlmab vabaajareisimist, mille käigus pered lahkuvad ajutiselt oma tavapärasest elukeskkonnast, et osaleda ühistes reisi- ja vabaajategevustes (Tseng *et al.*, 2023, lk 35). Perepuhkused aitavad tugevdada pereliikmete vahelist sidet, suhtlemist ja ühtekuuluvustunnet ning toetavad seeläbi perekonna toimimist (Lehto *et al.*, 2009, lk 473). Seetõttu on pereturism muutunud igapäevaelu oluliseks vajaduseks kui luksuslikuks ajaviiteks (Lehto *et al.*, 2009, lk 459).

Eesti elanike reisikäitumine kinnitab välisreiside olulisust riiklikul tasandil. 2024. aasta andmetel moodustasid Euroopa Liidu riigid 73% eestlaste ööbimisega välisreisidest ning populaarsemateks sihtkohtadeks olid Soome, Läti, Rootsi, Hispaania ja Itaalia. 2024. aasta esimese kvartali reisistatistika kohaselt valis 20% Eesti elanikest oma välisreiside sihtkohaks Soome, mis kinnitab selle riigi positsiooni Eesti elanike turismisihtkohana. (Snitsarenko, 2024)

Soome tähtsust Eesti reisisihtkohana iseloomustab regulaarne reisijate voog: 2024. aastal reisis Soome 919 880 Eesti elanikku. Viking Line, kelle laevad teenindavad Läänemere marsruute moodustavad suure osa Eesti pereturistide Soome suunduvatest vabaajareisidest. (Tallinna Sadam, *s. a.*)

Laevareisidel on pereturismi kontekstis oluline roll, kuna need võimaldavad reisijatele mugavat ja kättesaadavat liikumist ning kujunevad osaks terviklikust reisikogemusest,

mis ühendab transpordi ja vabaajateenused ühes keskkonnas (McGrath *et al.*, 2020, lk 12–13). Perede reisikäitumist mõjutab oluliselt perekonna elutsüklil, kuna erinevates eluetappides olevatel peredel kujunevad erinevad reisieelistused, ootused ja vajadused, mis mõjutavad nii sihtkoha kui ka reisimise vormi valikut (Tseng *et al.*, 2023, lk 37).

Käsitletu põhjal võib väita, et Eesti kontekstis on olemas statistika reisisihtkohtade ja reisimahtude kohta, kuid Viking Line'i esindaja hinnangul puudub ettevõttel hetkel süsteemne ja terviklik ülevaade Eesti pereturistide reisimise motiividest, ootustest ja vajadustest Soome vabaajareisidel, mis piirab võimalusi pereturistidele suunatud teenuste ja reisikogemuse teadlikuks ning sihtrühmapõhiseks arendamiseks (M. Mäemets, suuline vestlus, 23.10.2025). Uurimisprobleemiks on tervikliku ülevaate puudumine Eesti pereturistide Soome vabaajareiside motiivide, ootuste ja vajaduste kohta Viking Line'i reisidel, mis piirab võimalusi pereturistidele suunatud teenuste ja reisikogemuse sihtrühmapõhiseks arendamiseks.

Sellest tulenevalt on lõputöö eesmärk välja selgitada Eesti pereturistide reisimise motiivid Soome vabaajareisidel ning teooria ja uuringu tulemuste põhjal esitada ettepanekuid Viking Line'i pakutava peredele suunatud reisimiskogemuse parendamiseks. Eesmärgi saavutamiseks püstitatakse uurimisküsimus: kuidas saab Eesti pereturistide ootusi arvestades parendada Viking Line'i pakutavat reisimiskogemust Soome vabaajareisidel? Uurimisküsimusele vastamiseks kasutatakse kvalitatiivset uurimisviisi, mille raames viiakse läbi poolstruktureeritud intervjuud Viking Line'i laeval reisivate Eesti pereturistidega. Käesolevas töös võimaldab meetod mõista Eesti pereturistide reisimotiive, ootusi ja kogemusi ning käsitleda reisi kujunemist perede vaatenurgast.

Lõputöö esimeses peatükis käsitletakse pereturismi arengut ja eripära, pere otsustusprotsesse ning pereturistide reisimotivatsiooni teoreetilisi käsitlusi, tähtsamateks teadusartiklite autoriteks on Dann, Schänzel & Yeoman, Kim & Lee, Lehto, Khoo-Lattimore ning Tseng, Chien ja Shen. Töö teises peatükis kirjeldatakse uuringu meetodikat, analüüsitakse tulemusi ning esitatakse järeldused ja ettepanekud Viking Line'i pereturistidele suunatud reisimiskogemuse arendamiseks. Lõputöö koostamisel kasutati toetava töövahendina OpenAI tehisaru rakendust ChatGPT ning selle GPT-4o mudelit, et tõlkida võõrkeelset teksti, parendada sõnastust ja kontrollida tööstruktuuri loogilist ülesehitust.

1. PERETURISMI SIHTRÜHMA VALIKUID MÕJUTAVATE TEGURITE JA REISIMOTIVATSIOONI TEOREETILISED KÄSITLUSED

1.1. Pereturismi areng ja suundumused

Käesolevas alapeatükis antakse ülevaade pereturismi kujunemisest ja arengusuundumustest ning keskendutakse eelkõige pereturismi kasvule, selle olulisusele turismisektoris ja peamistele ühiskondlikele ning demograafilistele teguritele, mis on perede reisikäitumist mõjutanud.

Viimastel aastatel on turisminõudlus muutunud järjest isikupärasemaks, mida on soodustanud globaliseerumise kiirenemine ning elanikkonna elatustaseme paranemine. Turisminõudluse mitmekesistumise tulemusena ei piirdu reisimine enam üksnes vaatamisväärsuste külastamisega, vaid hõlmab üha enam ka erinevaid spetsialiseerunud turismisegmente. Turisminõudlust kujundavad seejuures mitmed omavahel seotud tegurid, sealhulgas majanduslikud tingimused, sotsiaal-kultuuriline keskkond ja tehnoloogiline areng, mis mõjutavad nii reisiotsuste tegemist kui ka tarbitavate turismiteenuste iseloomu. (Ke, 2024, lk 202)

Pereturismi arengut mõjutavad laiemad demograafilised ja sotsiaalsed muutused, nagu naiste suurem osalus tööturul, perekonnamudelite mitmekesistumine, elanikkonna vananemine ning kultuurilise erisuse kasv. Nende protsesside tulemusena on perekond muutunud paindlikumaks sotsiaalseks üksuseks, mistõttu omandab ühine vaba aja veetmine ja reisimine perede jaoks järjest olulisema rolli peresiseste suhete ja emotsionaalse sidususe hoidmisel. (Schänzel *et al.*, 2015, lk 141)

Pereturism hõlmab vabaajareisimist, mille käigus vanemad ja lapsed lahkuvad ajutiselt oma igapäevasest elukeskkonnast, et külastada uusi sihtkohti ning osaleda ühistes reisi-

ja vabaaja tegevustes (Tseng *et al.*, 2023, lk 35). Üha enam väärtustatakse perega aja veetmist ning ühiste kogemuste omandamist, mis peegeldab muutusi inimeste hoiakutes ja vaba aja veetmise prioriteetides (Sharma *et al.*, 2024, lk 1). Seetõttu on pereturismist saanud turismiettevõtete jaoks strateegiliselt oluline sihtrühm, mille teenindamine eeldab perede spetsiifiliste vajaduste ja ootuste mõistmist (Schänzel *et al.*, 2015, lk 145). Sellest tulenevalt on pereturism pälvinud kasvavat tähelepanu ning mitmed autorid on püüdnud mõista, millised tegurid kujundavad perede reisimist, reisiotsuseid ja kogemusi (Wu *et al.*, 2019, lk 166).

Pereturistide reisimotivatsioon kujuneb vanemate ja laste vajaduste ning ootuste vastastikuses koostoimes, mistõttu mõjutavad pereliikmete erinevad rollid oluliselt nii reisi eesmärkide määratlemist kui ka reisikogemuse kujunemist (Wang *et al.*, 2021, lk 486). Pereturismi käsitlevates uurimustes on pööratud tähelepanu ka vanemate vahelistele rollisuhetele ja paarisuhte dünaamikale, mis võib suunata perepuhkuse planeerimist ja sellega seotud otsustusprotsesse (Rojas-de-Gracia *et al.*, 2018, lk 160).

Lisaks on analüüsitud vanemate ja laste vaatenurkade erinevusi ning nende mõju nii reisiotsustele kui ka reisikogemusele tervikuna (Fu *et al.*, 2014, lk 461). Üha enam rõhutatakse laste perspektiivi olulisust pereturismis, mis käsitleb lapsi aktiivsete osalejatena, kelle arvamused ja kogemused mõjutavad pere reisimise kujunemist (Rhoden *et al.*, 2016, lk 424).

Varasem pereturismi käsitlev kirjandus on keskendunud peamiselt tavapärasele kahe vanemaga peremudelile, kuid ühiskondlike ja perestruktuuride muutuste mõjul on uurimisfookus laienenud ka mitmekesisematele peretüüpidele. Nende hulka kuuluvad näiteks erivajadustega lastega pered ning immigrantide pered, kelle reisimotivatsioon ja vajadused võivad tavapärase peremudeliga võrreldes erineda. (Kim & Lehto, 2013, lk 22)

Pereturismi käsitlevates uuringutes on peresid sageli vaadeldud ühtse sihtrühmana, pööramata piisavat tähelepanu perede sisemisele mitmekesisusele, eeskätt laste vanusest tulenevatele erinevustele vajadustes, ootustes ja reisimotivatsioonis (Tseng *et al.*, 2023, lk 36). Tseng jt (2023) on lähtunud sellest uurimislüngast ning seadnud eesmärgiks analüüsida, kas ja kuidas perede reisimotivatsioon, eelistused ja otsustusprotsessid erinevad sõltuvalt laste vanusest.

Uuringutest selgus, et laste arenguetaap mõjutab nii reisimotivatsiooni, reisisagedust, sihtkoha valikut kui ka reisil tarbitavaid teenuseid. Näiteks reisivad pered nooremate lastega sagedamini, kuid eelistavad lühemaid ja enamasti päevaseid väljasõite, samas kui kooliealiste lastega pered on avatumad pikematele reisidele ja erinevatele majutusvõimalustele, sealhulgas hotellidele ja telkimisele. Uuringu tulemused näitavad ka, et nooremate lastega pered peavad olulisemaks turvalisust, hügieeni ning lapsehoiuga seotud taristut, samal ajal kui vanemate lastega pered väärtustavad rohkem hariduslikke, kultuurilisi ja aktiivseid tegevusi. (Tseng *et al.*, 2023, lk 42–43)

Perepuhkuse otsustusprotsess ei ole üheselt määratletud, vaid võib kujuneda mitmel viisil (Khoo-Lattimore *et al.*, 2015, lk 513–514). Uuringutes on eristatud kolme peamist otsustusmustrit ehk olukorrad, kus otsustamisel on juhtiv roll ühel abikaasal, juhud, kus domineerib naine, ning juhtumid, kus puhkusega seotud valikud kujunevad abikaasade ühise kokkuleppe tulemusena (Khoo-Lattimore *et al.*, 2015, lk 513–514). Seega on perepuhkuse otsustusprotsessi käsitlemisel oluline pöörata tähelepanu mitte ainult lõplikule otsustajale, vaid ka pereliikmete erinevatele rollidele otsuste kujunemisel (Rojas-de-Gracia *et al.*, 2025, lk 21).

Lisaks otsustusprotsessi eripäradele eristub pereturism ka oma positiivse mõju poolest pere heaolule ehk uuringud on näidanud, et pereturismi kogemused võivad kaasa aidata nii vanemate heaolu paranemisele kui ka laste üldiste oskuste arengule. Samuti on leitud, et meeldejäädavad pereturismi kogemused ning laste arengut toetavad reisielamused on positiivselt seotud vanemate heaolu muutustega pärast reisi. (Miyakawa *et al.*, 2022, lk 4)

Pereturism hõlmab erinevaid peretüüpe, sealhulgas tavapäraseid kahe vanemaga peresid, mitme põlvkonnaga peresid ning üksikvanematega peresid, mistõttu on oluline reisivormide paindlikkus ja kohandatavus pere mitmekesistele vajadustele (Schänzel *et al.*, 2015, lk 142). Laevareisid pakuvad perele terviklikku reisikogemust, mis ühendab ühes keskkonnas majutuse, toitlustuse, meelelahutuse ja vabaajategevused ning vähendab samal ajal reisi planeerimise ja logistika keerukust, kuna puudub vajadus eraldi transpordi ja majutuse korraldamiseks (Polat, 2015, lk 439).

Erinevaid liikumisviise ei valita turismis sageli üksnes selleks, et jõuda ühest kohast teise, vaid neid nähakse üha enam osana reisikogemusest, mis omab iseseisvat väärtust. Uurimustes on ilmnenu, et laevareisi peetakse nii reisijate kui ka teenust osutava personali poolt tavapäraest liikumisviisidest eristuvaks ning huvipakkuvaks reisivormiks. Laeva kasutatakse mitte ainult praktilistel põhjustel, vaid ka seetõttu, et see pakub teistsugust kogemust võrreldes enamlevinud transpordivahenditega, nagu rong, buss, jalgsi liikumine, jalgrattasõit või lennureis. (McGrath *et al.*, 2020, lk 8–9)

Pereturismi eripära seisneb reisimise perepõhises olemuses. Reisiotsused, ootused ja motivatsioon ei kujune üksnes ühe inimese soovidest, vaid sõltuvad pereliikmete vajaduste ja võimaluste omavahelisest sobitumisest. Seetõttu on pereturismi mõistmisel oluline vaadelda perekonda tervikuna, mitte ainult üksiktarbijate kogumina.

1.2. Pereturistide reisimotivatsiooni mõjutavad tegurid

Pereturistide reisimotivatsiooni mõistmine eeldab laiemate tarbijakäitumise ja reisimotivatsiooni teooriate käsitlemist, mis aitavad selgitada, millised sisemised ja välised tegurid mõjutavad pere reisivalikuid. Alapeatükis antakse ülevaade olulisematest reisimotivatsiooni teoreetilistest käsitlustest, sealhulgas tarbijakäitumise mudelitest ning tõuke- ja tõmbetegurite lähenemisest. Lisaks käsitletakse pereturismi kontekstis rakendatud uurimismeetodeid ning tuuakse esile kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete lähenemiste roll pereturistide motivatsiooni ja kogemuste analüüsimisel.

Turistide reisimotivatsiooni analüüsimine on oluline, sest see aitab mõista inimeste reiskäitumist kujundavaid mõjutegureid. Nende tegurite alusel tehakse eelistusi konkreetsete sihtkohtade või reisielamuste vahel (Cohen *et al.*, 2014, lk 875).

Turismi tarbijakäitumist käsitletakse mitmeetapilise otsustusprotsessina, mis hõlmab vajaduse teadvustamist, teabe otsimist, alternatiivide hindamist ning otsustuse tegemist. Otsustusprotsessi kujundavad inimesest tulenevad tegurid: väärtused, hoiakud, motivatsioon, isiksuseomadused ja ootused, kui ka väliskeskkonnast tulenevad mõjutajad, sealhulgas sotsiaalne keskkond, kultuurilised normid, perekondlikud suhted ja meedia. Turismiteenuste tarbimine eristub paljudest teistest tarbimisotsustest, kuna reis ostetakse sageli ette ning selle tarbimine ja kogemuslik hindamine toimub hiljem.

Seetõttu tehakse turismiotsuseid suurema ebakindlusega, kus tulevased asjaolud ja teenuste tegelik kvaliteet ei ole tarbijale otsuse tegemise hetkel täielikult prognoositavad. (Švajdová, 2021, lk 1397–1398)

Pandeemiajärgses olukorras on kasvanud turunduskommunikatsiooni roll tarbija otsustusprotsessi suunajana. Usaldusväärne ja ajakohane teave sihtkoha, teenusepakujate ohutusmeetmete ning reisimise tingimuste kohta mõjutab otseselt tarbija tajutavat riski ja kindlustunnet. Seetõttu on turismiettevõtjate võime vähendada tajutavat ebakindlust ning kujundada usaldust muutunud oluliseks konkurentsiteguriks. Lisaks individuaalsetele motiividele ja riskitajule kujundavad reisivalikuid ka laiemad sotsiaalsed tegurid, sealhulgas perekondlikud kohustused, tööga seotud ajapiirangud ning üldisem ühiskondlik kontekst. Pereturismi kontekstis on otsustusprotsess sageli kollektiivne ning eeldab erinevate pereliikmete vajaduste ja ootuste kooskõlastamist. Turismitarbijakäitumise mõistmine eeldab seega terviklikku lähenemist, mis käsitleb samaaegselt nii sisemisi ajendeid kui ka väliseid mõjutegureid, mis suunavad tarbijate valikuid ja otsuseid. (Švajdová, 2021, lk 1397–1398)

Turismikontekstis on välja töötatud täpsemad mudelid, mis keskenduvad otseselt reisimist mõjutavatele teguritele, sealhulgas tõuke- ja tõmbetegurite käsitlemisele. Reisimotivatsiooni käsitlevas kirjanduses on tõuketeguritena määratletud eeskätt inimese sisemised vajadused ja ajendid, mis suunavad inimest reisima. Uurijad on nende hulgas esile toonud uudsuse otsimise, soovi eemalduda igapäevasest rutiinist, lõõgastumisvajaduse ning sotsiaalse suhtluse tähtsuse. Dann (1977) seob oma uuringus tõuketegurid ka anoomia ja ego tugevdamise mõistetega. Anoomia kirjeldab olukorda, kus inimene tajub oma igapäevast elu ja sotsiaalset keskkonda tähendusetu või normidest eraldununa, mis võib tekitada vajaduse keskkonnavahetuseks. Ego tugevdamine viitab isiksuslikele vajadustele, mis on seotud enesehinnangu ja sotsiaalse staatuse tajumisega. Reisimist nähakse sel juhul võimalusena parandada enesetunnet, suurendada enesekindlust ning kompenseerida igapäevaelus kogetud staatuse- või rahulolupuudujääke. Lisaks sisemistele tõuketeguritele rõhutatakse, et turistide motivatsiooni kujunemisel mängivad olulist rolli ka välised tõmbetegurid, mis on seotud sihtkoha omaduste ja pakutavate kogemustega. (Dann, 1977, viidatud Azmi & Marzuki 2015, lk 43 vahendusel)

Erinevalt tõuketeguritest, mis lähtuvad indiviidi sisemistest vajadustest ja psühholoogilistest ajenditest, on tõmbetegurid seotud sihtkoha pakkumisest tulenevate omaduste ja ressurssidega, mis kujundavad sihtkoha atraktiivsust potentsiaalsete turistide jaoks. Tõmbetegurite hulka kuuluvad muu hulgas looduslikud ja kultuurilised väärtused, puhke- ja vabaajategevused, meelelahutusvõimalused ning erinevad sündmused ja eriprogrammid, mis aitavad luua sihtkohale eristuva ja konkurentsivõimelise väärtuspakkumise. Need välised stiimulid äratavad huvi ning toetavad reisiotsuse kujunemist. Uuringud on näidanud, et sihtkohad rakendavad tõmbetegureid erinevate strateegiate kaudu. Osa neist ühendab mitmeid ressursse, et vastata turistide mitmekesistele ootustele ja motiividele, samas kui teised keskenduvad ühele domineerivale atraktiivsusele ning suunavad oma pakkumise teadlikult konkreetsele turusegmendile. (Kim & Lee, 2002, lk 258)

Turistide sihtkoha valik ei kujune üksnes sisemiste ja väliste motivatsioonitegurite koosmõjul, vaid seda mõjutavad ka mitmed täiendavad asjaolud, nagu kättesaadav teave vaba aja veetmise võimaluste kohta, ootused reisikogemuste suhtes ning praktilised ressursid, sealhulgas aeg, rahalised võimalused ja piirangute puudumine. Need tegurid osalevad reisiotsuste kujunemisel nii tõuke- kui ka tõmbemõjuritena, mistõttu lihtsustatud tõuke-tõmbemudel ei ole piisav selgitamaks reisimisega seotud mitmetahulisi otsustusprotsesse. Seetõttu rõhutatakse vajadust käsitleda reisimotivatsiooni laiendatud ja integreeritud raamistikus, mis arvestab erinevate mõjutegurite samaaegset koostoimet. (Leiper, 2004, viidatud Soldatenko et al., 2023, lk 573–574 vahendusel)

Kuigi olemasolevad turismimotivatsiooni teooriad pakuvad väärtuslikku teavet turistide ootuste ja eelistuste kohta, keskenduvad need enamasti üksikisikule kui tarbijale. Perepuhkuse kontekstis on aga oluline käsitleda motivatsiooni kogu pere vajaduste, ootuste ja kogemuste koosmõjuna. (Lehto et al., 2009, lk 461)

Käsitletud reisimotivatsiooni teooriate kontekstis eristatakse sageli sisemisi tõuketegureid ja väliseid tõmbetegureid, mis koos mõjutavad reisiotsuste kujunemist. Pereturismi käsitlevas kirjanduses mõistetakse tõuketeguritena eeskätt perekonna sisemisi ajendeid ja eesmärke, mis suunavad peresid reisima ning ei ole otseselt seotud konkreetse sihtkoha või reisivormiga. (Dann, 1977, viidatud Azmi & Marzuki 2015, lk 43 vahendusel)

Sellele tuginedes on pereturismi tõuketegurid järgmised:

- soov tugevdada peresiseseid suhteid ja emotsionaalseid sidemeid;
- soov veeta koos kvaliteetaega ning suurendada pereliikmete vahelist suhtlust;
- pere ühtsuse, identiteedi ja ühiste väärtuste kujundamine;
- kuuluvustunde ja emotsionaalse sidususe edendamine;
- soov luua ühiseid ja pikaajalise tähendusega mälestusi. (Lehto *et al.*, 2009; Wang *et al.*, 2018; Li *et al.*, 2017)

Erinevalt varasemalt käsitletud tõuketeguritest, mis peegeldavad perede sisemisi ajendeid, on tõmbetegurid seotud sihtkoha või reisivormi omadustega, mis muudavad konkreetse reisi perede jaoks atraktiivseks (Kim & Lee, 2002, lk 258).

Pereturismi tõmbetegurite hulka kuuluvad:

- peresõbralikud teenused ja infrastruktuur;
- turvaline ja mugav reisikeskkond;
- erinevas vanuses pereliikmetele sobivad ühistegevused;
- lihtne ja stressivaba reisikorraldus;
- reisivormid ja sihtkohad, mis toetavad pere ühist ajaveetmist. (Tseng *et al.*, 2023; Khoo-Lattimore *et al.*, 2015)

Reisimotiivide käsitlemine hõlmab ka erinevaid uurimismeetodeid ja reisivorme. Laevaturismi valdkonnas on reisimotiive uuritud näiteks kvantitatiivse uurimismeetodi abil. Stena Line'i Gdynia–Karlskrona liinil viidi parvlaevareisijate seas läbi struktureeritud küsimustikupõhine uuring. Küsitlus hõlmas suletud küsimusi ja sotsiaaldemograafilisi näitajaid ning võimaldas rakendada segmenteerimismeetodit laevareisijate rühmade eristamiseks nende motiivide ja taustatunnuste alusel. Tulemused näitasid, et reisisi põhiliselt töö või vabaaja veetmise eesmärgil, samas kui sugulaste või sõprade külastamine oli märksa vähem levinud motiiv. Uuringust selgus, et töö tõttu reisimine moodustas veidi suurema osa kui turismireisid, mis viitab parvlaeva olulisusele nii liikumisvahendi kui ka praktilise ühendusena Skandinaaviaga. Samuti ilmnes statistiliselt oluline seos reisimotiivide ja sihttriigi vahel, kuna Rootsi oli kõige sagedamini valitud sihtkoht nii turistide kui ka tööreisijate seas ning Norra kujunes tähtsusest teiseks sihtkohaks. Seega võib järeldada, et parvlaevareiside nõudlust mõjutavad eeskätt

töölased ja turismiga seotud motiivid ning sihtkoha valik on nende motiividega otseselt seotud. (Kizielewicz *et al.*, 2017, lk 1008)

Laevareisi kui kogemusliku keskkonna uurimisel on seetõttu rõhutatud kvalitatiivsete meetodite olulisust, mis võimaldavad keskenduda perede subjektiivsetele kogemustele ja otsustusloogikale. Seda illustreerib perekruiside uuring, kus kasutati süvaintervjuusid ja sisuanalüüsi perede mälestuste, tunnete ja hinnangute mõistmiseks. Uuringu põhjal võib järeldada, et perede kruisireisi valikut mõjutavad mitmed omavahel seotud tegurid, millest olulisemad on puhkus, uute kogemuste otsimine, mugavus ning peresisese suhtluse tugevdamine. (Chen *et al.*, 2023, lk 9)

Tulemused näitasid, et lastega perede puhul on eriti oluline ühise aja veetmine ja pereliikmete vaheliste suhete toetamine, mis osutus olulisemaks kui pelgalt sotsialiseerumine teiste inimestega. Samuti selgus, et perede reisikogemust tuleb käsitleda laiemalt kui üksnes reisi jooksul toimuvat, kuna olulised on ka reisieelne planeerimine ja reisijärgne meenutamine. Perede valikuid mõjutavad sealjuures marsruut, reisi kestus, laeva omadused ning pardal pakutavad tegevused ja teenused. Eriti tähtsaks peeti laste vajadustega arvestavaid lahendusi, nagu sobivad tegevused ja mugav kajut. Lisaks tõi uuring esile, et perereisil võib olla laste jaoks ka hariduslik ja arendav väärtus. Seega tuleb peredele suunatud kruisiturismi käsitleda sihtrühmapõhiselt, ning arvestada erinevate motivatsioonide, vajaduste ja ootustega. (Chen *et al.*, 2023, lk 9)

Perereisi motiivid ei sõltu ainult ühe inimese soovidest, vaid kujunevad kogu pere vajaduste koosmõjus. Eriti oluline on arvestada laste vanust, vanemate praktilisi võimalusi ning seda, milliseid tegevusi ja mugavusi konkreetne sihtkoht või reisivorm perele pakub. Üldised reisimotivatsiooni teooriad loovad olulise raamistiku turistide käitumise mõistmiseks, kuid perepuhkuse kontekstis on vajalik käsitleda motivatsioone perekonda kui tervikut arvestades. Varasemad uuringud on näidanud, et pereturismi uurimisel täiendavad kvantitatiivsed meetodid üksteist kvalitatiivsete lähenemistega, mis võimaldab kirjeldada nii käitumismustreid kui ka nende taga olevaid ootusi ja kogemuslikke tähendusi. Järgmises peatükis antakse ülevaade uuringu metoodikast, mille abil selgitati välja Eesti pereturistide motiivid ja ootused Soome vabaajareisidel.

2. UURING PERETURISTIDE VABAAJAREISIDE MOTIIVIDE KOHTA VIKING LINE'IS

2.1. Ülevaade Viking Line'i organisatsioonist

Käesolevas alapeatükis antakse ülevaade Viking Line'i organisatsioonist ning seejärel uuringumeetodist ja uuringu korraldusest. Selleks, et selgitada välja Eesti pereturistide Soome-reiside peamised motiivid ning mõista nende ootusi ja vajadusi vabaajareisidel, oli vajalik koguda teavet perede reisikäitumise ja reisiotsuseid mõjutavate tegurite kohta. Eesmärgi saavutamiseks koguti andmeid Viking Line'i laevadel reisivate Eesti pereturistide seas.

Viking Line on üks Läänemere piirkonnas tegutsevatest reisilaevandusettevõtetest. Alates 1959. aastast on Viking Line'i nime all Läänemerel tegutsenud enam kui 50 erinevat laeva, mis kajastab ettevõtte pikaajalist positsiooni piirkonna reisilaevanduses. Aja jooksul on laevastik ja teenusepõhimõtted oluliselt arenenud, näiteks esimestel aastakümnetel kasutusel olnud väiksemad ja lihtsama ülesehitusega alused on tänapäeval asendunud suurte, kaasaegsete ja tehnoloogiliselt kõrgelt varustatud kruisilaevadega. Need laevad ühendavad nii reisija- kui ka kaubaveo võimalusi ning pakuvad selgelt laiemaid mugavusi ja vaba aja veetmise võimalusi. Viking Line'i laevastiku areng illustreerib laiemat suundumust Läänemere mereturismis, kus fookus on nihkunud põhitranspordist integreeritud reisikogemuse ja kliendikesksuse suunas. Viking Line'i laevad teenindavad mitmeid Läänemere olulisemaid marsruute. Ettevõtte põhiliinid hõlmavad järgmisi ühendusi: Turku (Soome) – Mariehamn/Långnäs (Ahvenamaa) – Stockholm (Rootsi), Helsinki (Soome) – Mariehamn – Stockholm ning Helsinki – Tallinn (Eesti). (Viking Line, n.d.)

Läänemere piirkonnas on laevareisidel oluline roll nii transpordi kui ka turismikogemuse osana. Tallinn–Helsingi laevaliin on üks tihedama liiklusega reisiliine Euroopas ning seda

kasutavad lisaks tööreisijatele sageli ka vabaajareisijad ja pereturistid. Näiteks reisis 2025. aastal Tallinn–Helsingi liinil ligikaudu 8,3 miljonit reisijat, mis näitab selle marsruudi suurt tähtsust Läänemere piirkonna reisiliikluses (Tallinna Sadam, 2026).

Laevareis pakub reisijatele lisaks transpordile ka mitmesuguseid ajaveetmise võimalusi, nagu toitlustus, meelelahutus ja ostlemine, mistõttu kujuneb laevasõit sageli osaks kogu reisikogemusest. Näiteks on ettevõtte kodulehel esile toodud Ville Vikingi tegelaskuju, laste diskod, peremälumängud ja muud tegevused, mille eesmärk on pakkuda meelelahutust eri vanuses lastele ja noortele. Lisaks pakub Viking Line lastega reisijatele soodustusi, näiteks saavad kuni 5-aastased lapsed reisida koos täiskasvanuga tasuta ning 6–17-aastastele lastele kehtivad soodsamad hinnatingimused. Samuti on kodulehel välja toodud soovitusel ja tegevused, mida Soomes perega teha. (Viking Line, *s. a.*)

Tallinn–Helsingi laevaliinil on oluline roll nii piirkondlikus reisiliikluses kui ka Läänemere mereturismis laiemalt. Tänapäeval ei ole laevareis enam üksnes transpordiviis, vaid kujutab endast reisikogemust, mis pakub reisijatele lisaks sihtkohta jõudmisele ka mitmekesiseid aja veetmise võimalusi. Sellest tulenevalt on oluline uurida, millised motiivid, ootused ja vajadused kujundavad Eesti pereturistide Soome vabaajareise ning kuidas neid arvestades reisikogemust paremini kujundada. Järgmises alapeatükis kirjeldatakse uuringu meetodit ja korraldust.

2.2. Uuringu kirjeldus, meetod ja korraldus

Uuringu eesmärgi saavutamiseks ja pereturistide peamiste Soome vabaajareiside motiivide väljaselgitamiseks viidi läbi poolstruktureeritud intervjuud Viking Line'i laevadel reisivate Eesti pereturistide seas. Intervjuu on kvalitatiivses uurimistöös üks enim kasutatavaid andmekogumismeetodeid, mis võimaldab koguda süvitsi minevat teavet uuritava nähtuse kohta ning mõista vastajate kogemusi, arvamusi ja hoiakuid viisil, mida ei ole võimalik saavutada üksnes küsitluse või vaatluse abil. Poolstruktureeritud intervjuud võimaldavad käsitleda kõiki uurimismudelis määratletud teemasid, kuid samal ajal jätta vastajatele võimaluse oma kogemusi vabalt kirjeldada. (Õunapuu, 2014, lk 170–171)

Käesolev uuringuvorm võimaldas täpsemalt välja selgitada, millised tegurid mõjutavad pereturistide reisivalikuid ning kuidas kujunevad nende reisimotiivid, ootused ja kogemused. Seejärel analüüsiti saadud tulemusi ning võrreldi neid töö teooriaosas käsitletud lähtekohtade ja varasemate uurimistulemustega.

Poolstruktureeritud intervjuu käigus intervjuueeriti ühte vastajat korraga. Valitud intervjuuvormis kasutati peamiselt avatud küsimusi, mis võimaldas samal ajal vastustest lähtuvalt esitada täpsustavaid järelküsimusi. Selline lähenemine võimaldas uurijal võtta arvesse intervjuu käigus ilmnevaid uusi teemasid ning saavutada põhjalikum arusaam vastaja vaatenurgast. (Adeoye-Olatunde & Olenik, 2021, lk 1364–1365). Andmete analüüsimisel kasutati sisuanalüüsi, mida rakendatakse tekstiliste andmete uurimiseks ning mis võimaldab tuvastada andmetes korduvaid teemasid ja mustreid ning teha järeldusi uuritava nähtuse kontekstis (Õunapuu, 2014, lk 160).

Intervjuud viidi läbi suuliselt ning vastused fikseeriti kirjalikul kujul, kuna andmekogumise keskkond ei võimaldanud helisalvestamist, sest laeval oli mürarikas keskkond ning helisalvestuse kvaliteet ei võimaldanud vastuseid selgelt eristada. Kvalitatiivses uurimistöös on selline lähenemine aktsepteeritud olukorras, kus salvestusseadmete kasutamine ei ole võimalik või sobiv ning intervjuuandmeid kogutakse kirjalikult fikseeritud vastuste põhjal (Rutakumwa *et al.*, 2020, lk 1). Intervjuuküsimuste koostamiseks kategoriseeris autor esmalt teooriaosas käsitletud alateemad (vt tabel 1).

Tabel 1. Intervjuu küsimuste teemade jaotus ja kasutatud allikad

Küsimuse number	Teooriaosas käsitletud alateemad	Autor, aasta ja tekstisisene viide
1.	Reisimotivatsioon (Tõuketegurid)	Dann, 1977, viidatud Azmi & Marzuki 2015, lk 43 vahendusel
2.	Sihtkoha valik (Tõmbetegurid)	(Kim & Lee, 2002, lk 258)
3.	Pere otsustusprotsess	(Khoo-Lattimore <i>et al.</i> , 2015, lk 513–514)
4.	Laste roll otsustusprotsessis	(Rhoden <i>et al.</i> , 2016, lk 424)
5.	Laste vanuse mõju	(Tseng <i>et al.</i> , 2023, lk 41)
6.	Reisi mõju pere heaolule	(Miyakawa <i>et al.</i> , 2022, lk 4)
7.	Tegevused sihtkohas	(Tseng <i>et al.</i> , 2023, lk 42–43)
8.	Laev kui terviklik kogemus	(McGrath <i>et al.</i> , 2020, lk 8–9)

Teooriaosas käsitletud alateemade põhjal koostati kaheksa avatud intervjuuküsimust (vt lisa 1). Valim moodustati Eesti perede seas, kes kasutasid uuringu läbiviimise ajal Viking

Line'i laevateenust vabaajareisiks Soome. Selline lähenemine võimaldas kaasata uuringusse vastajaid, kellel oli vahetu kogemus laevareisist ning kes said hinnata oma reisikogemust pereturisti vaatenurgast. Enne intervjuu alustamist tutvustati vastajatele uuringu eesmärki ning küsiti nende nõusolekut osalemiseks. Vastajatele tagati konfidentsiaalsus ning intervjuu üleskirjutamisest teavitati neid eelnevalt.

Uuring viidi läbi 2026. aasta märtsis ja aprillis. Vajalike nõusolekute ja ligipääsude tagamiseks pöörduti Viking Line'i müügi- ja turundusjuhi poole, kelle abiga sai autor laeval vajalikud intervjuud läbi viia. Kokku intervjueriti 14 Eesti pereturisti, kes viibisid Viking Line'i laevadel.

Tabel 2. Intervjuude ülevaade

Intervjueeritava tähis	Laste vanus (a – aastane)	Intervjuu toimumisaeg
P1	11a, 4a	20.03.2026
P2	9a, 14a	20.03.2026
P3	6a, 11a	20.03.2026
P4	5a, 8a	20.03.2026
P5	7a, 13a	20.03.2026
P6	5a, 7a, 15a	20.03.2026
P7	7a, 9a, 5a	20.03.2026
P8	5a, 11a, 14a	20.03.2026
P9	2a, 1a	20.03.2026
P10	15a, 17a	04.04.2026
P11	12a, 14a	04.04.2026
P12	12a, 4a	04.04.2026
P13	5a, 10a	04.04.2026
P14	4a, 9a, 16a	04.04.2026

Uuringus nõustus osalema 14 Eesti peret, kes reisisid Viking Line'i laevadel Soome vabaajareisile. Intervjuud toimusid kahel erineval päeval ning intervjueeritavad tähistati koodidega P1–P14 (vt tabel 2). Intervjuu toimumiskoht oli Viking Line'i laev, mis reisis Tallinn–Helsingi või vastupidises suunas. Uuringus osalenud perede laste vanused varieerusid ühe kuni 17 eluaastani, mis võimaldas saada mitmekesise ülevaate erinevas eluetapis olevate perede reisikogemustest ja -vajadustest.

Andmeid analüüsiti pärast kõikide intervjuude läbiviimist kvalitatiivse sisuanalüüsi põhimõtetest lähtudes. Kvalitatiivses sisuanalüüsis eristatakse intervjuudest olulised mõtted, mis kodeeritakse ning koondatakse sarnasuste ja erinevuste alusel kategooriateks (Lindgren *et al.*, 2020, lk 4). Intervjuude vastused koondati Microsoft Word faili ning

kodeerimise ja temaatilise rühmitamise toetamiseks kasutati Microsoft Excelit. Intervjuude käigus saadud vastuste põhjal koostati kirjalikud kokkuvõtted ning andmeid kodeeriti induktiivselt. Analüüsi käigus otsiti vastustest korduvaid teemasid, tähendusi ja mustreid, mis aitasid vastata uurimisküsimusele. Seejärel rühmitati sarnase sisuga vastused temaatilisteks kategooriateks (vt lisa 2) ning võrreldi saadud tulemusi töö teooriaosas käsitletud seisukohtadega. Tulemuste põhjal sõnastati järeldused ja ettepanekud Viking Line'i peretulistidele suunatud reisikogemuse arendamiseks.

2.3. Uuringu tulemused

Intervjuude tulemuste analüüsimisel lähtuti töö teooriaosas käsitletud alateemadest ning intervjuudes esile tulnud korduvatest mustritest. Tulemused esitati kõige sagedamini esile tõusnud teemade kaupa, alustades motiividest ja liikudes seejärel sihtkoha valikut, pere otsustusprotsessi, laste rolli ja laevareisi kogemuslikku tähendust puudutavate teemadeni.

Intervjueeritavate vastustest selgus, et perede peamised Soome vabaajareiside motiivid olid seotud sooviga külastada lähedasi, eemalduda igapäevarutiinist, puhata, veeta kvaliteetsega perega, teha lühike ja lihtsasti korraldatav reis ning pakkuda lastele rõõmu ja erinevaid elamusi. Mitme intervjueeritava puhul oli reis otseselt seotud Soomes elavate lähedaste külastamisega. Näiteks tõi P1 välja: „Reisime põhiliselt sellepärast, et laste ema töötab Soomes ja läheme talle külla, samuti olid Viking Line'il odavad piletid.” Sarnane motiiv ilmnis ka teiste perede vastustest. P4, P13, P14 tõid reisimise põhjusena välja samuti pereliikme külastamise, samas kui P2 ja P5 nimetasid reisi ajendina sõprade külastamist. Soome reisi nähti ka võimalusena eemalduda igapäevarutiinist ning puhata. Näiteks P3 tõi välja soovi minna nädalavahetuseks kuhugi puhkama, aga mitte Eestisse. Olulise reisimotiivina kerkis esile soov pakkuda lastele rõõmu ja erinevaid elamusi.

Sihtkoha valik kujunes eelkõige praktiliste ja sihtkohaga seotud tegurite mõjul. Intervjueeritavate vastustest selgus, et olulist rolli mängis Soome geograafiline lähedus ja lihtne ligipääs. Näiteks pere P4 tõi Soome valiku põhjusena esile selle läheduse, samas kui pere P8 rõhutas, et sihtkoha lähedus võimaldab teha ka päevase reisi: „See on lähedal, saab ka sellel päeval tagasi tulla” (P8). Lisaks ilmnis, et perede jaoks oli oluline reisi lihtne ja kiire korraldamine, mida toetasid nii sihtkoha lähedus kui ka lihtne ligipääs. Sarnane seisukoht ilmnis ka P1, P3, P13 vastustest, kus olulise tõmbetegurina nimetati

Viking Line'i soodsaid pileteid. Olulise tõmbetegurina ilmnes ka Soome tajumine tuttava, turvalise ja peresõbraliku sihtkohana. Seda väljendasid eriti selgelt P10 ja P11, kelle vastustes seostus Soome valik turvalise, usaldusväärse ja pere vajadustele sobiva keskkonnaga. P12 puhul oli tegemist esmakordse Soome reisimisega. Nende vastusest ilmnes, et sihtkoha valikut mõjutas soov veeta ühist aega ning avastada uusi kohti ja naaberriigi kultuuri.

Intervjueeritavate vastustest selgus, et perereiside planeerimisel teevad lõpliku otsuse enamasti lapsevanemad. Kuid ei kujune otsus enamasti ühepoolset, vaid peresisese arutelu ja kompromissi tulemusena. Näiteks tõi üks peredest välja: „Vanemadena algatame reisiidee ja leiame kompromissi” (P6). Sarnane seisukoht ilmnes ka P1, P11 ja P12 vastustes, kus rõhutati, et reisi aja, koha ja tegevuste valikul arvestatakse erinevate pereliikmete soovide ja võimalustega. Kuigi enamasti sündis otsus ühise arutelu tulemusena, esines ka juhtum, kus otsustusõigus kuulus selgemalt ühele vanemale. Näiteks P9 vastusest ilmnes, et reisi üle otsustas peamiselt ema. Reisi planeerimisel mängisid rolli ka olulised praktilised asjaolud, eelkõige aeg ja rahalised võimalused. Mitme pere puhul arvestati reisi korraldamisel töö, laste vanuse, koolivaheaegade ning pere ühise vaba ajaga. Lisaks mõjutas otsustamist see, millised olid pere rahalised võimalused. Näiteks ilmnes P8 vastusest, et kuigi laste arvamust küsitakse, jääb lõplik otsus vanematele, kuna arvesse tuleb võtta ka rahalist poolt.

Intervjuudest tuli esile, et laste vanus mõjutas eelkõige tegevuste valikut sihtkohas, kuid avaldas mõju ka reisi kestusele ja üldisele tempole. Nooremate lastega perede puhul eelistati sagedamini rahulikumaid ja lihtsamini teostatavaid tegevusi ning välditi liiga pikki või aktiivseid päevi. Samuti rõhutati, et väiksemate lastega tuli reisi hoolikamalt ette planeerida, kuna nooremad lapsed väsivad kiiremini ja vajavad rohkem tähelepanu. Seda väljendas ka üks intervjueeritav: „Väiksem laps väsib kiiremini, seega planeerime rahulikku reisi” (P3). Vanemate lastega perede puhul kerkisid seevastu sagedamini esile aktiivsemad tegevused. Näiteks tõi pere P10 välja: „Kuna lapsed on vanemad, siis planeerime aktiivsemaid tegevusi (nt veepargid, seikluspargid)” (P10). Seda väljendas ka üks intervjueeritav: „Kui lapsed väiksemad olid, siis pidime lühemaid reise tegema, aga nüüd sellises vanuses võime minna ka pikemaks ajaks, sest ei ole nii palju kohustusi järjest” (P11). Lisaks ilmnes, et vanemate laste arvamusega arvestati rohkem ning neil oli

suurem soov iseseisvuse ja vabama tegutsemise järele. Ühelt poolt osalesid lapsed tegevuste valikul aktiivselt, mida väljendas ka P5: „Lapsed pakuvad ideid, eriti mida kohapeal teha” (P5). Teisalt ilmnas samast vastusest, et vanus mõjutas ka eelistuste sisu: „Vanem laps tahab juba rohkem iseseisvaid tegevusi, noorem vajab rohkem tähelepanu” (P5). Samas ei pidanud kõik pered laste vanust määravaks teguriks. Näiteks ühe intervjuueeritava sõnul ei mõjutanud laste vanus reisi oluliselt, kuna tegemist oli lühikese reisiga ja sihtkohas viibimist peeti turvaliseks.

Soome tegevuste kirjeldamisel selgus, et kõige sagedamini kujunes Soomes viibimise keskseks osaks lähedaste külastamine, mida seostati ühise aja veetmise ja rahulikuma perepuhkusega. Seda ilmestab ka ühe pere vastus: „Külastame vanaema, veedame koos aega ja isegi käime restoranis” (P13). Mitme pere puhul kuulus tavapärase reisi juurde ka linnas jalutamine, restoranis käimine ning lihtsalt koos olemine. Nooremate lastega perede vastustes tõusid selgelt esile ka mängu- ja lõbustuskohad, näiteks HopLop ja Linnanmäki, mida peeti laste jaoks atraktiivseteks tegevusteks. Samuti nimetati korduvalt ostlemist, spaakülastusi ja vaatamisväärsustega tutvumist. Mõne pere puhul seostus Soomes viibimine ka looduses aja veetmise või hooajaliste tegevustega, näiteks suusatamisega, samas kui teised tõid esile muuseumide külastamise ja võimaluse avastada uusi kohti.

Intervjuude tulemustest selgus, et laevareisi tajuti eelkõige mugava ja pere vajadusi arvestava reisimisviisina, mis pakkus lastele liikumisvabadust, erinevaid tegevusvõimalusi ning muutis kogu reisimise vähem pingeliseks. Seda kinnitas ka P1 vastus: „Laevas on mugav, sest lapsed saavad ringi liikuda ja ei pea paigal istuma” (P1). Sarnaselt tõi P7 välja, et „Laev on aeglasem, kuid nauditavam, tegevused on abiks. Lennukis oleks palju rohkem stressi” (P7). Väga nooremate lastega perede vastustes ilmnas samuti, et lennukiga reisimist tajuti võrreldes laevareisiga stressirohkemana. Näiteks tõi P13 välja, et laevas on lastel tegevust ja neil ei hakka igav, samas kui noorema lapsega lennukis oleks rohkem stressi. Samas esines ka üksik vastus, kus laevareisi peeti ebameeldivamaks võimaluseks merehaiguse tõttu. P9 kirjeldas laevaga reisimist stressirohkemana just merehaiguse tõttu. Lisaks ilmnas üks praktiline kitsaskoht autoga reisivate perede kogemuses. Ühe intervjuueeritava hinnangul tuli Viking Line’iga reisides autoga sadamasse saabuda tunduvalt varem kui mõne konkureeriva laevafirma puhul.

[illegible]

21

Käesoleva uuringu tulemustest selgus, et Eesti pereturistide Soome vabaajareiside kujunemist mõjutasid samaaegselt nii peresisesed motiivid, praktilised sihtkoha valiku tegurid kui ka laste vanusest tulenevad vajadused ja eelistused. Enamiku intervjuueeritute vastustes tõusid esile sarnased motiivid, nagu soov külastada lähedasi, puhata, eemalduda igapäevarutiinist ja veeta perega kvaliteetaega. Samuti ilmnes, et sihtkoha valikul peeti oluliseks Soome lähedust, lihtsat ligipääsu, turvalist keskkonda ja reisi mugavat korraldamist. Tulemused näitasid ka, et laste vanus mõjutas nii tegevuste valikut, reisi tempot kui ka peresisest otsustusprotsessi ning laevareisi tajuti üldiselt mugava ja lastega peredele sobiva reisimisviisina.

2.4. Järeldused ja ettepanekud

Järgnevas peatükis esitatakse intervjuude tulemuste põhjal järeldused ja seejärel ettepanekud Viking Line'i pereturistidele suunatud reisikogemuse arendamiseks. Ettepanekute tegemisel lähtuti töö teooriaosas käsitletud seisukohtadest, millega intervjuude tulemusi võrreldi.

Esimeseks oluliseks suundumuseks käesolevas uuringus oli, et Eesti pereturistide Soome vabaajareiside kujunemisel toimivad samaaegselt nii sisemised tõuketegurid kui ka välised tõmbetegurid. Saadud tulemustes ilmnes otsene seos teooriaosas käsitletud reisimotivatsiooni käsitlustega, mille kohaselt kujunevad reisiotsused sisemiste tõuketegurite ja väliste tõmbetegurite koosmõjul (Dann, 1977, viidatud Azmi & Marzuki, 2015, lk 43 vahendusel). Teoorias käsitleti pereturismi tõuketeguritena eelkõige soovi tugevdada peresiseseid suhteid, veeta koos kvaliteetaega ning luua ühiseid ja tähenduslikke mälestusi. Ka käesoleva uuringu tulemustes avaldusid samad sisemised ajendid, kuna intervjuueeritavad tõid reisimotiividena esile soovi puhata, eemalduda igapäevarutiinist, veeta kvaliteetaega perega ning pakkuda lastele rõõmu ja elamusi. Tõmbetegurite puhul rõhutati teoorias turvalist ja mugavat reisikeskkonda, peresõbralikke teenuseid ning lihtsat ja stressivaba reisikorraldust (Tseng *et al.*, 2023, lk 42–43). Sarnased tegurid ilmnemid ka uuringu tulemustes, kus Soome kui sihtkoha valikut mõjutasid eelkõige geograafiline lähedus, lihtne ligipääs, turvaline ja peresõbralik keskkond, lähedaste või tuttavate viibimine sihtkohas ning reisi mugav korraldamine. Intervjuude põhjal võib järeldada, et Eesti pereturistide Soome vabaajareis ei kujune

ainult soovist puhata või perega aega veeta, vaid seda toetavad ka väga praktilised asjaolud, nagu Soome lähedus, laevaühenduse mugavus, soodne hind ja võimalus reis lühikese ajaga teha.

Reisiotsuste kujunemist mõjutavad samaaegselt nii tõuke- kui ka tõmbetegurid (Dann, 1977, viidatud Azmi & Marzuki, 2015, lk 43 vahendusel). Sellest lähtuvalt teeb autor ettepaneku, et Viking Line keskenduks pereturistidele suunatud turunduskommunikatsioonis senisest enam motiividele, mis uuringu põhjal Eesti pereturistide reisivalikuid enim mõjutasid. Eelkõige tuleks arvestada pereturistide sooviga külastada lähedasi, teha lühike ja lihtsasti korraldatav reis, eemalduda igapäevarutiinist, puhata ning veeta kvaliteetaega kogu perega. Konkreetse reisi atraktiivsus kujuneb suurel määral ka tõmbetegurite kaudu, mis on seotud sihtkoha või reisivormi omadustega (Kim & Lee, 2002, lk 258). Viking Line'il on otstarbekas pereturistidele suunatud kommunikatsioonis siduda emotsionaalsed reisimotiivid selgemalt Soome reisi praktiliste eelistega. See tähendab, et peredele ei tuleks rõhutada üksnes soodsat ja mugavat laevaühendust, vaid ka seda, kuidas lühike Soome reis võimaldab külastada lähedasi, puhata igapäevarutiinist ning veeta kvaliteetaega perega. Näiteks saab kasutada peredele suunatud kampaaniasõnumites rõhuasetusi nagu „lihtne päevareis perega Helsingisse“, „mugav nädalavahetus Soomes lähedaste külastamiseks“ või „stressivaba lühireis lastega“, mis seoksid uuringus esile tulnud emotsionaalsed motiivid reisi praktiliste eelistega.

Teiseks oluliseks suundumuseks käesolevas uuringus oli laste vanuse mõju perele reisivajadustele ja tegevusvalikutele. Saadud tulemused on võrreldavad teooria käsitlemisega, mille järgi kujunevad perele reisivajadused suurel määral laste vanusest ja arenguetaapist (Tseng *et al.*, 2023, lk 41–43). Nii ilmnes ka uuringus, et nooremate lastega perele puhul seostus laste vanus sagedamini rahulikuma tempoga, suurema etteplaneerimise vajaduse ja lühemate või lihtsamini teostatavate tegevustega, samas kui vanemate lastega perele puhul tõusid enam esile aktiivsemad tegevused ja suurem iseseisvus. See kattub Tseng jt (2023) seisukohaga, et nooremate lastega pered peavad olulisemaks turvalist ja lapse vajadusi arvestavat reisikeskkonda, samal ajal kui vanemate lastega pered väärtustavad enam aktiivseid ja sisukaid tegevusi. Erinevusena ilmnes

siiski, et laste vanust ei peetud kõigis peredes määravaks mõjuteguriks, kuna mõne pere puhul vähendasid selle olulisust reisi lühike kestus ja sihtkoha turvalisena tajumine.

Seetõttu peaks Viking Line arvestama pereturistidele suunatud teenuste ja pakkumiste kujundamisel laste vanusest tulenevate erinevate vajadustega. Uuringu tulemuste põhjal ei ole põhjendatud käsitleda peresid ühtse sihtrühmana, vaid otstarbekam oleks pakkuda vanuserühmade lõikes paremini sihitud lahendusi. Näiteks Viking Line'i veebilehel või kampaaniates eristada pakkumisi kategooriates „reis väikeste lastega“, „reis kooliealiste lastega“ ja „reis teismelistega“. Väiksemate lastega peredele suunatud pakkumises rõhutada rahulikumat päevakava, laste mängualasid, mugavat pardal viibimist ja lihtsasti ligipääsetavaid sihtkohategevusi, näiteks HopLopi külastust. Vanemate lastega peredele seevastu esile tuua aktiivsemaid tegevusi ja suuremat iseseisvust võimaldavaid lahendusi, näiteks Linnanmäki lõbustusparki, seiklusparke või mängukeskusi. Selliste pakkumiste juures samuti esitada ka hinnanaiteid või sihtkohas pakutavaid soodustusi, et peredel oleks lihtsam hinnata kogu reisi maksumust.

Kolmandaks oluliseks suundumuseks uuringus oli see, et pere vabaajareiside otsustusprotsess kujunes enamasti peresisese arutelu ja kompromissi tulemusena, kuid lõplik otsus jäi valdavalt vanematele. Käesolevas uuringus ilmnnes, et pere reisidega seotud valikud ei kujunenud ühetaoliselt, vaid sõltusid pereliikmete omavahelisest suhtlusest, rollidest ja võimalustest. Reisi aja, sihtkoha ja tegevuste üle otsustamisel arvestati küll erinevate pereliikmete soovidega, kuid enamasti jäi lõplik vastutus vanematele. Selline tulemus haakub varasemate käsitlustega, mille kohaselt on pereturismi otsustusprotsess mitmeosaline ning mida mõjutavad erinevad pereliikmete otsustusrollid, mitte üksnes lõpliku otsustaja valik (Rojas-de-Gracia *et al.*, 2025, lk 21). Samuti tuli esile, et otsustusprotsess ei kulgenud kõikides peredes ühtemoodi, vaid mõnel juhul sündis otsus ühise arutelu tulemusena, teistel juhtudel oli juhtiv roll selgemalt ühel vanemal. See on võrreldav teoorias esile tulnud käsitlusega, mille järgi võivad perepuhkuse otsustusprotsessis esineda erinevad otsustusmustrid (Khoo-Lattimore *et al.*, 2015, lk 513–514). Lisaks selgus, et lõplikke reisiotsuseid ei mõjutanud üksnes pereliikmete soovid, vaid ka praktilised tegurid, eelkõige aeg ja rahalised võimalused.

Kolmanda suundumuse põhjal teeb autor ettepaneku, et Viking Line muudaks perede jaoks reisi planeerimise võimalikult lihtsaks, selgeks ja paindlikuks. Kuna perede

reisiotsused kujunesid sageli kompromisside tulemusena ning neid mõjutasid samaaegselt nii laste soovid kui ka vanemate praktilised kaalutlused, peaks Viking Line pakkuma lahendusi, mis aitavad vähendada planeerimise keerukust. Ühe võimalusena oleks kajastada Viking Line'i veebilehel või broneerimiskeskonnas peredele suunatud koondvaade „Planeeri perepäev Helsingis“, kus oleks esitatud terve päeva näidisplaan koos soovituslike kellaaegadega. Näidisplaan eristaks autoga ja autota reisivaid peresid, tuues välja, mis kell sadamasse saabuda, millal toimub pardaleminek, millised tegevused on laevas lastele sobivad, kui palju aega jääb Helsingis viibimiseks ning milliseid perega sobivaid tegevusi sihtkohas teha. Lisaks võiks koondvaates olla välja toodud hinnas sisalduvad teenused, võimalikud lisakulud ja pere ligikaudne kogukulu. Selline lahendus vähendaks planeerimise keerukust ning aitaks peredel kiiremini hinnata, kas reis sobib nende aja, eelarve ja laste vajadustega.

Neljandaks oluliseks suundumuseks uuringus oli, et laevareisi ei käsitletud üksnes transpordivahendina, vaid tervikliku reisikogemuse osana. Teooriaosas käsitleti, et turismis ei valita liikumisviise ainult sihtkohta jõudmiseks, vaid neid nähakse üha enam ka iseseisva väärtusega kogemusena (McGrath *et al.*, 2020, lk 8–9). Käesoleva uuringu tulemustest selgus, et lastega perede jaoks peeti laevareisi mugavaks ja sobivaks reisimisviisiks, kuna see võimaldas lastel vabamalt liikuda, pakkus tegevusi ning vähendas reisimisega seotud pinget. Eriti töid intervjuueeritavad esile, et väiksemate lastega oli laevareis võrreldes lennukiga vähem stressirohke. Seega on käesoleva uuringu tulemused võrreldavad McGrath jt (2020) käsitlusega, mille järgi ei nähta laevareisi pelgalt ühest kohast teise liikumisena, vaid osana laiemast reisikogemusest.

Neljanda suundumuse põhjal toob autor esile, et Viking Line'i senine lähenemine laevareisi teenuse kujundamisel on kooskõlas pereturistide ootustega, kuna laevareisi tajutakse osana terviklikust reisikogemusest. Autori soovitus on jätkata selle suuna arendamist ning pöörata lisaks pardal pakutavatele võimalustele tähelepanu ka reisikorralduslikele protsessidele, sealhulgas pardaleminekule ja autoga reisijate sadamasse saabumise korraldusele. Näiteks tuleks võimalusel arvesse võtta eelnevalt esile toodud tagasisidet, mille kohaselt tajuti autoga reisisid varasemat sadamasse saabumise nõuet pika ooteajana ning võrreldi seda konkurendi paindlikuma korraldusega.

Sellise tagasiside arvesse võtmine aitaks vähendada võimalikke kitsaskohti ja suurendada lastega perede reisirahulolu.

Oluline on märkida, et intervjuudest ilmnenu arusaamad on võrreldavad Miyakawa jt (2022) käsitlusega, mille järgi võib pereturism avaldada positiivset mõju nii vanemate heaolule kui ka kogu pere üldisele toimimisele. Ka käesolevas uuringus seostati perereise positiivsete emotsioonide, suurema koosolemise, uute ühiste mälestuste ning argirutiinist eemaldumisega, mis avaldas positiivset mõju nii pere omavahelistele suhetele kui ka enesetundele. Seega tuli ka intervjuudes esile perereiside positiivne mõju pere heaolule. Erinevusena ilmnis siiski, et vastustes rõhutati eelkõige peresuhete ja vanemate enesetunde paranemist, samas kui laste oskuste või arenguliste mõjude teemat otseselt välja ei toodud.

Selgema ülevaate saamiseks Viking Line'ile tehtud ettepanekutest koostas autor järgneva loetelu pereturistidele suunatud reisikogemuse parendamiseks:

- Täpsustada pereturistidele suunatud turunduskommunikatsiooni, mis seoks kampaaniasõnumid uuringus ilmnenu reisimotiivide ja Soome reisi praktiliste eelistega.
- Eristada peredele suunatud pakkumisi laste vanuse järgi, näiteks nooremate lastega, kooliealiste lastega ja teismelistega peredele.
- Luua peredele terviklik planeerimisvaade, näiteks „Planeeri perepäev Helsingis“, kus on esitatud ajakava, pardal pakutavad võimalused, sihtkohategevused, lisakulud ja pere ligikaudne kogukulu.
- Jätkata laevareisi kui tervikliku reisikogemuse arendamist ning pöörata lisaks pardal pakutavatele võimalustele tähelepanu ka pardaleminekule ja autoga reisijate sadamasse saabumise korraldusele.
- Jätkata pereturistide vajaduste uurimist ja kaasata edaspidi suuremat valimit ja teisi uurimisviise, näiteks ankeetküsitlust või süvaintervjuusid.

Uuringu tõlgendamisel tuleb arvestada andmekogumise keskkonnast ja valimi suurusest tulenevate piirangutega. Intervjuud viidi läbi Viking Line'i laevadel, kus mürarikas keskkond ja reisijate piiratud aeg mõjutasid intervjuude läbiviimise tingimusi ning võimalust teha põhjalikumad intervjuud. Lisaks tuleb arvestada, et intervjuud viidi läbi suuliselt ja vastused fikseeriti samaaegselt kirjalikult, mis võis vähesel määral mõjutada

andmete täielikkust ning hilisemat analüüsi. Edaspidi oleks soovitatav teemat uurida suurema valimi põhjal ning kaasata eri hooaegadel ja erinevatel reisipõhjustel reisivaid peresid. Samuti tuleks kasutada erinevaid uurimisviise, näiteks ankeetküsitlust ja süvaintervjuusid, et saada laiem ja võrreldavam ülevaade pereturistide ootustest ning vajadustest.

Uuringu tulemuste ja teoreetiliste käsitluste võrdluse põhjal võib järeldada, et Viking Line'i pereturistidele suunatud reisikogemuse arendamisel on oluline käsitleda Soome reisi mitte üksnes transpordi- või sihtkohapõhise teenusena, vaid tervikliku perepuhkuse võimalusena. Eesti pereturistide jaoks on olulised nii emotsionaalsed reisimotiivid, praktiline reisikorraldus kui ka laste vanusest tulenevad erinevad vajadused.

KOKKUVÕTE

Pereturism on oluline turismisegment, mille puhul ei kujune reisiotsused ainult ühe pereliikme soovist, vaid kogu pere vajaduste, ootuste ja võimaluste koosmõjul. Eesti perede jaoks on Soome üks lihtsamini ligipääsetavaid ja tuttavamaid lähisihthohti, kuhu reisimist toetavad lühike vahemaa, regulaarne laevaühendus ning võimalus korraldada reis lihtsalt. Laevareis ei ole pereturismi kontekstis üksnes transpordiviis, vaid võib kujuneda osaks terviklikust reisikogemusest, kuna see ühendab liikumise, ajaveetmise, toitlustuse ja meelelahutuse ühes keskkonnas.

Töö teoreetilises osas selgus, et pereturistide reisimotivatsioon kujuneb sisemiste ja väliste tegurite mõjul. Sisemisteks motiivideks on näiteks soov veeta perega kvaliteetaega, tugevdada peresisesid suhteid, eemalduda igapäevarutiinist, puhata ning luua ühiseid mälestusi. Välised tegurid on seotud sihtkoha ja reisivormi omadustega, näiteks ligipääsetavus, turvalisus, mugavus, peresõbralikud teenused ja sobivad tegevusvõimalused. Teoreetiline käsitus näitas ka, et pereturiste ei ole otstarbekas käsitleda ühetaolise sihtrühmana, sest laste vanus ja arenguetapp mõjutavad oluliselt perede reisivajadusi, reisi planeerimist, tegevuste valikut ja otsustusprotsessi.

Lõputöö empiirilises osas viidi läbi kvalitatiivne uuring Viking Line'i laevadel reisivate Eesti pereturistide seas. Andmeid koguti poolstruktureeritud intervjuudega, mis võimaldasid uurida perede reisimotiive, ootusi ja kogemusi nende enda vaatenurgast. Uuringus osales 14 Eesti peret, kelle laste vanused jäid vahemikku 1–17 eluaastat. Intervjuude tulemusi analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüsi põhimõtetel ning vastused koondati korduvate teemade ja mustrite alusel kategooriatesse.

Uuringu tulemustest selgus, et Eesti pereturistide Soome vabaajareiside peamised motiivid on seotud lähedaste ja sõprade külastamise, puhkuse, igapäevarutiinist eemaldumise, perega koos aja veetmise ning lastele rõõmu ja elamuste pakkumisega. Soome valikut mõjutasid eelkõige sihtkoha geograafiline lähedus, lihtne ligipääs,

turvaline ja tuttav keskkond, reisi lühike kestus ning võimalus korraldada reis mugavalt ja kiiresti. Samuti ilmnis, et soodsad piletid ja laevaühenduse praktilisus võivad olla olulised tegurid reisiotsuse kujunemisel.

Perede otsustusprotsessi analüüs näitas, et lõpliku otsuse reisi aja, sihtkoha ja tegevuste üle teevad enamasti lapsevanemad. Samas ei kujune otsus alati ühepoolset, vaid sageli arutatakse seda peresiselt ning püütakse leida kompromiss erinevate soovide ja võimaluste vahel. Lapsed mõjutavad reisiotsuseid peamiselt tegevuste valikul. Vanemate laste arvamusel arvestatakse rohkem ning nende puhul on olulisemad aktiivsemad tegevused ja suurem iseseisvus. Nooremate lastega perede puhul mõjutavad reisi planeerimist eelkõige vajadus rahulikuma tempo, lihtsamate tegevuste ja põhjalikuma ettevalmistuse järele.

Tulemused näitasid, et laste vanus on üks olulisemaid tegureid, mis mõjutab perede reisivajadusi ja tegevusvalikuid. Väiksemate lastega pered eelistavad lühemaid, rahulikumaid ja lihtsamini korraldatavaid tegevusi, kuna nooremad lapsed väsivad kiiremini ja vajavad rohkem tähelepanu. Vanemate lastega pered on avatumad aktiivsematele tegevustele, näiteks lõbustusparkidele, veeparkidele, seiklusparkidele ja iseseisvemale tegutsemisele.

Oluliseks tulemuseks oli ka see, et laevareisi tajuti perede seas osana terviklikust reisikogemusest. Laevaga reisimist peeti lastega mugavaks, sest pardal on võimalik liikuda, tegevust leida ja reisida pingevabamalt kui mõne teise transpordivahendiga. Samas ilmnisid ka mõned praktilised kitsaskohad, näiteks autoga reisijate varasem sadamasse saabumise vajadus ja sellega seotud ooteaeg.

Uuringu tulemuste põhjal tehti Viking Line'ile mitu ettepanekut pereturistidele suunatud reisikogemuse arendamiseks. Esiteks võiks peredele suunatud turunduskommunikatsioon siduda selgemalt emotsionaalsed reisimotiivid ja Soome reisi praktilised eelised. Peamised ettepanekud puudutasid peredele suunatud turunduskommunikatsiooni täpsustamist, laste vanusest lähtuvate pakumiste kujundamist, reisi planeerimist toetava info selgemat esitamist ning laevareisi ja sellega seotud korralduslike protsesside arendamist.

Uurimisküsimus sai töö käigus vastuse. Eesti pereturistide ootusi arvestades saab Viking Line'i pakutavat reisimiskogemust kujundada eelkõige sihtrühmapõhisema turunduskommunikatsiooni, laste vanusest lähtuvate pakkumiste, selgema reisi planeerimist toetava info ning terviklikuma reisikorralduse kaudu. Töö eesmärk sai samuti täidetud, kuna uuringu tulemusena selgitati välja Eesti pereturistide peamised Soome vabaajareiside motiivid ning nende põhjal esitati praktilised ettepanekud Viking Line'i peredele suunatud reisimiskogemuse parendamiseks. Edaspidi oleks põhjendatud sama teemat uurida suurema valimi põhjal ning kaasata eri hooaegadel reisivaid peresid, et võrrelda pereturistide motiive ja ootusi näiteks koolivaheaegadel, suveperioodil ja tavapära ajal nädalavahetustel. Samuti võiks kasutada ankeetküsitlust, mis võimaldaks koguda võrreldavamaid andmeid suuremalt hulgalt pereturistidelt. Lisaks annaksid süvaintervjuud võimaluse uurida põhjalikumalt perede otsustusprotsesse, laste mõju reisi planeerimisele ning seda, kuidas pered hindavad reisikogemust enne reisi, reisi ajal ja pärast reisi.

VIIDATUD ALLIKAD

- Adeoye-Olatunde, O. A., & Olenik, N. L. (2021). Research and scholarly methods: Semi-structured interviews. *Journal of the American College of Clinical Pharmacy*, 4(10), 1358–1367. <https://doi.org/10.1002/jac5.1441>
- Azmi, N. B., & Marzuki, A. B. (2015). Tourist motivation in highland destination: Case study in Penang Hill, Malaysia. *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism*, 10(2), 41–78. <https://doi.org/10.26215/tourismos.v10i2.440>
- Chen, W.-Y., Fang, Y.-H., Chang, Y.-P., & Kuo, C.-Y. (2023). Exploring motivation via three-stage travel experience: How to capture the hearts of Taiwanese family-oriented cruise tourists. *Humanities and Social Sciences Communications*, 10(1), Article 506. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-01986-3>
- Cohen, S. A., Prayag, G., & Moital, M. (2014). Consumer behaviour in tourism: Concepts, influences and opportunities. *Current Issues in Tourism*, 17(10), 872–909. <https://doi.org/10.1080/13683500.2013.850064>
- Fu, X., Lehto, X., & Park, O. (2014). What does vacation do to our family? Contrasting the perspectives of parents and children. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 31(4), 461–475. <https://doi.org/10.1080/10548408.2014.883350>
- Ke, W. (2024). Tourism demand forecast and future market trend research. *Advances in Politics and Economics*, 7(2), 202–210. https://www.researchgate.net/publication/380986590_Tourism_Demand_Forecast_and_Future_Market_Trend_Research
- Khoo-Lattimore, C., Prayag, G., & Cheah, B. L. (2015). Kids on board: Exploring the choice process and vacation needs of Asian parents with young children in resort hotels. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 24(5), 511–531. <https://doi.org/10.1080/19368623.2014.914862>

- Kim, S., & Lehto, X. Y. (2013). Travel by families with children possessing disabilities: Motives and activities. *Tourism Management*, 37, 13–24. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.12.011>
- Kim, S.-S., & Lee, C.-K. (2002). Push and pull relationships. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 257–260. [https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(01\)00043-3](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(01)00043-3)
- Kizielewicz, J., Haahti, A., Luković, T., & Gračan, D. (2017). The segmentation of the demand for ferry travel: a case study of Stena Line. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 30(1), 1003–1020. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2017.1314789>
- Lehto, X. Y., Choi, S., Lin, Y.-C., & MacDermid, S. M. (2009). Vacation and family functioning. *Annals of Tourism Research*, 36(3), 459–479. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2009.04.003>
- Li, M., Wang, D., Xu, W., & Mao, Z. (2017). Motivation for family vacations with young children: anecdotes from the Internet. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 34(8), 1047–1057. <https://doi.org/10.1080/10548408.2016.1276007>
- Lindgren, B.-M., Lundman, B., & Graneheim, U. H. (2020). Abstraction and interpretation during the qualitative content analysis process. *International Journal of Nursing Studies*, 108, 103632. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2020.103632>
- McGrath, E., Harmer, N., & Yarwood, R. (2020). Ferries as travelling landscapes: Tourism and watery mobilities. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*. <https://doi.org/10.1108/IJCTHR-10-2019-0184>
- Miyakawa, E., & Oguchi, T. (2022). Family tourism improves parents' well-being and children's generic skills. *Tourism Management*, 88, 104404. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2021.104403>
- Polat, N. (2015). Technical innovations in cruise tourism and results of sustainability. In *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 438–445. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.06.486>
- Rhoden, S., Hunter-Jones, P., & Miller, A. (2016). Tourism experiences through the eyes of a child. *Annals of Leisure Research*, 19(4), 424–443. <https://doi.org/10.1080/11745398.2015.1134337>
- Rojas-de-Gracia, M., Alarcón-Urbistondo, P., & González-González, I. (2025). Who influences family tourism decisions? Incorporating children's perceptions. *Service Business*, 19(8). <https://doi.org/10.1007/s11628-025-00579-1>

- Rojas-de-Gracia, M.-M., & Alarcón-Urbistondo, P. (2018). Couple roles in subdecisions on family vacations. *Cornell Hospitality Quarterly*, 59(2), 160–173. <https://doi.org/10.1177/1938965517734941>
- Rutakumwa, R., Mugisha, J. O., Bernays, S., Kabunga, E., Tumwekwase, G., Mbonye, M., & Seeley, J. (2020). Conducting in-depth interviews with and without voice recorders: A comparative analysis. *Qualitative Research*, 20(5), 565–581. <https://doi.org/10.1177/1468794119884806>
- Schänzel, H. A., & Yeoman, I. (2015). Trends in family tourism. *Journal of Tourism Futures*, 1(2), 141–147. <https://doi.org/10.1108/JTF-12-2014-0006>
- Sharma, A., & Arora, S. (2024). Family tourism: Understanding the concept and improving the parents–children relationship. *Journal of Sustainability and Resilience*, 4(1). <https://digitalcommons.usf.edu/jsr/vol4/iss1/2/>
- Snitsarenko, T. (2024, 9. mai). *Eestlased reisisid varasemast vähem, aga viibisid kohal pikemat aega*. Eesti Pank. <https://www.eestipank.ee/press/statistikateade-eestlased-reisisid-varasemast-vahem-aga-viibisid-kohal-pikemat-aega-09052024>
- Soldatenko, D., Zentveld, E., & Morgan, D. (2023). An examination of tourists' pre-trip motivational model using push–pull theory: Melbourne as a case study. *International Journal of Tourism Cities*, 9(3), 572–597. <https://doi.org/10.1108/IJTC-03-2023-0036>
- Švajdová, L. (2021). Consumer behaviour in tourism. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, 18, 1396–1404. <https://doi.org/10.37394/23207.2021.18.129>
- Tallinna Sadam. (2026, 28. jaanuar). *Tallinna Sadama 2025. aasta reisijate arv oli 8,3 miljonit*. <https://www.ts.ee/tallinna-sadama-2025-aasta-reisijate-arv-oli-83-miljonit/>
- Tallinna Sadam. (s. a.). *Vanasadam*. Loetud 25. detsember 2025 aadressil <https://www.ts.ee/vanasadam/>
- Tseng, T. A., Chien, H.-W., & Shen, C.-C. (2023). Exploring family travel motivation, preference, and decision-making with children of different ages. *Tourism & Management Studies*, 19(4), 35–45. <https://doi.org/10.18089/tms.2023.190403>
- UNWTO. (2024). *World tourism barometer: January 2024*. United Nations World Tourism Organization. <https://en.unwto-ap.org/resources/worldtourismbarometer-january-2024/>

- Wang, W., Yi, L., Wu, M.-Y., Pearce, P. L., & Huang, S. (2018). Examining Chinese adult children's motivations for traveling with their parents. *Tourism Management*, 69, 422–433. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2018.06.024>
- Wang, Y., & Li, M. (2021). Family identity bundles and holiday decision making. *Journal of Travel Research*, 60(3), 486–502. <https://doi.org/10.1177/0047287520930091>
- Viking Line. (n.d.). History - Viking Line. Retrieved May 16, 2026, from <https://www.vikingline.com/the-group/history/>
- Viking Line. (s. a.). Lapsed ja Ville Viking. Loetud 16. mai 2026 aadressil <https://www.vikingline.ee/merel/lastele/>
- Wu, M.-Y., Wall, G., Zu, Y., & Ying, T. (2019). *Chinese children's family tourism experiences*. *Tourism Management Perspectives*, 29, 166–175. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2018.11.003>
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. (lk 160–161). Tartu Ülikool. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf

Lisa 1. Intervjuu küsimused

1. Mis ajendas Teid perega reisima?
2. Miks valisite sihtkohaks Soome?
3. Kuidas kujuneb Teie peres otsus reisile minna ning kuidas jõuate lõpliku kokkuleppeni reisi aja, koha ja tegevuste osas?
4. Millisel määral saavad lapsed Teie peres reise planeerimisel kaasa rääkida ning kas nende arvamust arvestatakse lõplike otsuste tegemisel?
5. Kuidas on laste vanus mõjutanud Teie Soome-reisi planeerimist ja tegevuste valikut?
6. Kuidas on varasemad perereisid mõjutanud Teie pere omavahelisi suhteid või enesetunnet? Kui jah, siis kuidas?
7. Mida Teie plaanite Soomes teha ning millised neist tegevustest on Teie pere jaoks kõige olulisemad?
8. Kuidas erineb laevaga reisimine Teie jaoks teistest liikumisviisidest, näiteks lennuki või autoga reisimisest?

Lisa 2. Kodeeritud märksõnad intervjuudest

Teooriaosas käsitletud alateemad	Intervjuudest esile tulnud märksõnad
Reisimotivatsioon (Tõuketegurid)	• Soov külastada lähedasi • Rutiinist eemaldumine ja puhkus • Kvaliteetaeg perega • Lasterõõm ja elamused
Sihtkoha valik (Tõmbetegurid)	• Geograafiline lähedus ja lihtne ligipääs • Lähedased inimesed sihtkohas • Tuttav, turvaline, peresõbralik keskkond • Soov teha lühike päevareis • Reisi lihtne ja kiire korraldamine • Soodsad piletid
Pere otsustusprotsess	• Lapsevanemad teevad lõpliku otsuse • Otsus kujuneb kompromissina • Ühel juhul üks vanem otsustab • Otsustamist mõjutavad ressursid (aeg ja raha)
Laste roll otsustusprotsessis	• Lapsed mõjutavad eelkõige tegevuste valikut • Vanemate laste arvamusega arvestatakse rohkem • Noorematel lastel väike otsustusroll • Kaasatakse nooremaid lapsi
Laste vanuse mõju	• Mõjutab eelkõige tegevuste valikut • Mõjutab reisi kestust ja tempot • Nooremad lapsed väsivad kiiremini • Nooremate lastega peab rohkem planeerima • Vanemate lastega eelistatakse aktiivseid tegevusi • Vanemad lapsed tahavad vabadust • Nooremate lastega välditakse liiga aktiivset päeva
Reisi mõju pere heaolule	• Peret tervendav ja ühendav mõju • Uued ühised mälestused • Positiivsed emotsioonid • Võimalus veeta rohkem aega koos • Rutiinist eemaldumine
Tegevused sihtkohas	• Lähedaste külastamine • Jalutuskäik linnas ja vaatamisväärsused • Lõbustuspargid (HopLop, Linnanmäki) • Ostlemine, spaakülastus, muuseumid • Hooajalised tegevused (suusatamine)
Laev kui terviklik kogemus	• Liikumisvabadus laevas • Lastele sobilikum reisimisviis • Meelelahutusvõimalused laevas • Vähem stressi lastega reisides • Mugav kuid ajakulukam • Üksikud merehaiguse juhtumid

Lisa 3. Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks.

Mina, Igor Glubinski,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Pereturistide vabaajareiside motiivid Soome reisimisel Viking Line'i näitel,

mille juhendaja(d) on Inna Bentsalo,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;
3. olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Igor Glubinski

18.05.2026

SUMMARY

MOTIVES OF ESTONIAN FAMILY TOURISTS FOR LEISURE TRIPS TO FINLAND: THE CASE OF VIKING LINE

Igor Glubinski

Family tourism is an important tourism segment where travel decisions are shaped by the needs, expectations and possibilities of the whole family. For Estonian families, Finland is one of the most accessible and familiar nearby destinations. Travelling to Finland is supported by a short distance, regular ferry connections and the possibility to organise the trip in a relatively simple way. In the context of family tourism, a ferry trip is not only a means of transport but can also become part of the overall travel experience.

The theoretical part of the thesis showed that the travel motivation of family tourists is influenced by both internal and external factors. Internal motives include the wish to spend quality time with family, strengthen family relationships, escape from everyday routine, rest and create shared memories. External factors are related to the characteristics of the destination and the form of travel, such as accessibility, safety, comfort, family-friendly services and suitable activities for children of different ages. The theoretical discussion also indicated that family tourists should not be treated as one homogeneous target group, as children's age and stage of development significantly influence families' travel needs, activity choices and decision-making processes.

To fulfil the aim of the thesis, a qualitative study was conducted among Estonian family tourists travelling on Viking Line ferries. Data were collected through semi-structured interviews, which made it possible to examine families' travel motives, expectations and experiences from their own perspective. The study included 14 Estonian families with children aged between 1 and 17. The interview results were analysed using qualitative content analysis, and recurring themes and patterns were identified from the responses.

The results showed that the main motives for Estonian family tourists' leisure trips to Finland were related to visiting relatives and friends, resting, escaping from everyday routine, spending time together as a family and offering children joy and new experiences. The choice of Finland as a destination was mainly influenced by geographical proximity, easy access, a safe and familiar environment, the short duration of the trip and the possibility to organise the journey conveniently and quickly. Affordable tickets and the practicality of the ferry connection also appeared as important factors in the travel decision.

The analysis of family decision-making showed that parents usually make the final decision regarding the time, destination and activities of the trip. However, the decision is often discussed within the family, and children's wishes are also considered. Children mainly influence the choice of activities at the destination. The opinions of older children are considered more often, while travelling with younger children requires a calmer pace, simpler activities and more careful preparation.

The study also showed that families perceive the ferry trip as part of the overall travel experience. Travelling by ferry was considered convenient with children because it allows them to move around, find activities on board and travel in a more relaxed way than with some other means of transport. At the same time, the travel experience is also influenced by organisational stages before boarding, including the arrival at the harbour and the boarding process.

Based on the results of the study, several proposals were made to Viking Line for developing the travel experience aimed at family tourists. The main proposals concerned improving family-oriented marketing communication, developing offers based on the age of children, presenting clearer information to support travel planning and further improving the ferry trip and related organisational processes. These proposals are based on the expectations and needs of family tourists that emerged from the study and support the idea of presenting a trip to Finland as a complete family holiday experience.

The research question was answered in the thesis. Considering the expectations and needs of Estonian family tourists, Viking Line's travel experience can be improved through more target group-based marketing communication, offers that consider children's age, clearer travel planning information and a more complete organisation of the travel process. The aim of the thesis was also achieved, as the main motives of Estonian family tourists' leisure trips to Finland were identified and practical proposals were made for improving Viking Line's family-oriented travel experience.

The practical value of the thesis lies in the fact that the results can be used to develop Viking Line's services, offers and marketing communication aimed at family tourists. The study helps to better understand why Estonian families travel to Finland for leisure purposes and which factors make the trip simple, pleasant and family-friendly. In further research, the same topic could be studied with a larger sample and by including families travelling in different seasons. A questionnaire survey or in-depth interviews could also be used to gain a broader and more detailed understanding of family tourists' expectations and needs.